

EDITORIAL | EN PROFUNDITAT | PREMSA | NOVETATS | INVESTIGACIÓ | BMF | ACTIVITATS DESTACADES

EDITORIAL

Benvolguts, benvolgudes,

Des dels seus inicis, la vocació de l'Institut de la Màcula ha estat la innovació, la investigació i l'excel·lència en el seu servei. En tots aquests anys l'Institut ha anat creixent en personal, en serveis, en instal·lacions i també en especialitats i seguim treballant amb la mateixa il·lusió i empena del primer dia per tal d'aconseguir sempre el millor per als nostres pacients.

És per tot això, per aconseguir que els nostres pacients disposin sempre dels millors tractaments i alhora que aquests s'administrin sota les pautes dels millors professionals, que seguim de ben a prop les noves tendències mèdiques, a la concepció de les quals participem proactivament. Estem molt implicats i compromesos en projectes d'investigació internacionals, com l'Assaig CHROMA on s'explora el Lampalizumab, la primera teràpia que podria frenar la progressió de la DMAE atròfica. L'Institut ha estat el primer centre acreditat a Europa per dur a terme aquest assaig, fet que ens fa estar molt satisfets.

Un altre motiu pel qual estem molt satisfets i proactius en tot el que vincula a la recerca mèdica i a la seva difusió en la comunitat mèdica i científica, és haver consensuat i redactat — junt amb 14 retinòlegs líders d'opinió internacionals de primer ordre — el *guideline* TREAT-AND-EXTEND REGIMENS WITH ANTI-VEGF AGENTS IN

RETINAL DISEASES, una guia que aconsella i explica un règim de tractament de la DMAE exsudativa que evita els inconvenients d'altres règims i alhora engloba els seus avantatges.

Totes aquestes sinergies entre organismes internacionals i l'alt nivell mèdic de l'Institut es tradueixen en un munt de possibilitats que s'acaben convertint en millores en els tractaments per als nostres pacients, que són l'objectiu prioritari de l'Institut. Continuem i seguirem implicats en reptes mèdics i de recerca apassionants i que ens han de portar a millorar els tractaments i a trobar solucions a patologies que avui encara no en tenen com la DMAE, la malaltia de Stargardt o la Retinosi Pigmentària, que tant sofriment causen als pacients i a les seves famílies.

Volem destacar molt especialment els Projectes de Recerca Europeus de l'Horizon 2020, on participem activament com a Centre Investigador d'aquests consorcis d'excel·lència en recerca. Projectes com l'EYE-RISK, el PRO4VIP, i el LITE, — que seran objecte d'un número especial — ens conviden a veure el futur de les millores en l'oftalmologia amb optimisme.

En nom de tot l'Institut de la Màcula, moltes gràcies per la confiança. Seguim treballant i investigant per seguir sent un centre de referència arreu en la missió de poder ajudar cada cop més a minimitzar el patiment dels nostres pacients del present i també del futur.

En col·laboració amb

INSTITUT
DE LA MÀCULA
Innovating Eye Care

EN PROFUNDITAT

ENTREVISTA AMB EL DR. MARC BIARNÉS I EL DR. DAVID MERINO

“El Projecte LITE situa l’Institut a l’elit de la recerca europea”

Development of Advanced Laser Imaging Techniques for the anterior and posterior Eye (LITE) es un innovador i exclusiu Projecte Internacional d’investigació ocular, finançat per la Comissió Europea en el marc del Programa Horizon2020. Per a saber més sobre el projecte, parlem amb el Dr. Marc Biarnés, Epidemiòleg clínic a l’Institut de la Màcula i amb el Dr. David Merino, Investigador de la Unitat de Superresolució i Nanoscopia de la Llum a l’ICFO – Institut de Ciències Fotòniques.

En què consisteix el projecte LITE?

Marc Biarnés: Es tracta d’un innovador projecte internacional de recerca ocular per a crear un instrument que ens permeti visualitzar els fotoreceptors de la retina, mitjançant una tècnica basada en l’òptica adaptativa.

David Merino: El nou sistema permet obtenir imatges de diverses capes de la retina a diverses profunditats. Aquestes imatges del segment anterior i posterior de l’ull s’aconsegueixen amb un nivell de resolució mai obtingut fins ara.

Què permetran les noves tècniques i especificitats del projecte LITE a curt i a llarg termini?

MB: El nou sistema aportarà un diagnòstic més ajustat a escala cel·lular de les malalties degeneratives de la visió. També ens oferirà nous paràmetres més precisos de valoració de l’eficàcia en la resposta de les noves teràpies experimentals emergents. A més, aquest nou equip serà beneficiós per als pacients, ja que es tracta d’una tècnica no invasiva.

DM: Aquest nou sistema d’imatge ens permetrà entendre millor les malalties de la visió, perquè serem capaços de veure cèl·lules individuals de la retina. Així podrem tenir una informació en viu, que abans era inaccessible.

Quina és la importància de la unió entre l’Institut i l’ICFO?

MB: L’ICFO és un centre de referència internacional i és qui millor pot desenvolupar un equip d’òptica adaptativa. Per la seva banda, l’Institut ofereix l’excel·lència del seu *know how*, tot el coneixement adquirit després d’anys d’experiència en el sector per a identificar les necessitats i el potencial interès

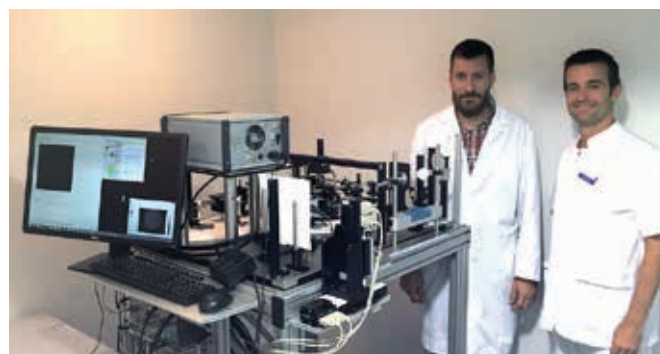
d’aquestes tècniques. Cada centre aporta el seu gra de sorra perquè aquest projecte sigui un èxit.

DM: La força de la unió és que l’ICFO pot posar a disposició de l’Institut de la Màcula una sèrie de tècniques que, d’una altra manera, serien inaccessibles. Gràcies a aquestes tècniques d’observació es poden respondre una sèrie de preguntes que ara mateix no tenen resposta en la recerca.

Actualment l’instrument es troba a l’Institut de la Màcula i s’han començat els estudis en pacients. Quins són els propers passos a seguir?

MB: És difícil i a l’hora excitant imaginar les aplicacions que es poden obtenir amb sistemes com aquest, però probablement permetrà replantejar-se moltes malalties de la visió que causen ceguesa.

DM: Per al futur pròxim tenim previst implementar noves tècniques per generar diferents imatges a la vegada que proporcionin informació complementària. Al tractar-se d’una tecnologia tan puntera, encara tenim molt espai per recórrer i investigar.

VIURE PER VEURE-HI

#viurexveurehi

L’Institut duu a terme una campanya de sensibilització per tal de conscienciar a la població de la Degeneració Macular Associada a l’Edat (DMAE).

L’Institut de la Màcula realitzarà proves de detecció sense cost per tal d’avaluar si pateix DMAE. Truca’ns i inscriu-t’hi!

PREMSA

Telenotícies (TV3) _ 18.03.15

El Dr. Jordi Monés recomana no mirar directament l'eclipsi de sol al Telenotícies de Televisió de Catalunya

El Dr. Jordi Monés va demanar prudència a l'hora de mirar l'eclipsi solar que es va produir el 20 de març. Tot i tractar-se d'un fet inusual, el Dr. va recomanar no mirar fixament el sol "sense aparells professionals" i, en cas de no tenir-ne, "el millor és veure aquest tipus d'eclipsis per la televisió".

Recupera l'entrevista a: <http://bit.ly/MonesTV3>

Para Todos la 2 (RTVE) _ 20.04.15

El Dr. Monés participa en un debat sobre el tabaquisme

El Dr. Jordi Monés, va participar en un debat sobre la prohibició de fumar en espais oberts al programa Para Todos la 2 de Televisió Espanyola (TVE).

Durant el debat, titulat "Fumar en espais públics a l'aire lliure", es va repassar la iniciativa de prohibir fumar al Camp Nou, impulsada pel Dr. Monés l'any 2011 i la importància d'allunyar el tabac dels espais oberts per tal d'evitar malalties cròniques com la Degeneració Macular Associada a l'Edat (DMAE).

Pots recuperar el debat a: <http://bit.ly/MonesLA2>

NOVETATS

El Dr. Monés rep un reconeixement de l'American Academy of Ophthalmology

El Dr. Monés ha rebut un premi que reconeix la seva dedicació a la recerca per part de l'Acadèmia Americana d'Oftalmologia (AAO).

L'Acadèmia li atorgarà el premi en la pròxima reunió anual, que se celebrarà els dies 14-17 de novembre a Las Vegas.

L'Institut va dur a terme una campanya de conscienciació contra el tabac

En el marc del Dia Mundial Sense Tabac, que es va celebrar el 31 de maig, l'Institut va dur a terme una campanya per a conscienciar a la població dels perills del tabac per a la nostra salut i, sobretot, per a la nostra visió. Amb el lema "Fumar causa ceguesa", des de l'Institut — i en col·laboració amb Centro Médico Teknon, Farmàcies Ecoceutics i el Col·legi oficial d'Òptics i Optometristes de Catalunya — es van mostrar els problemes associats al consum de tabac per als fumadors actius i passius.

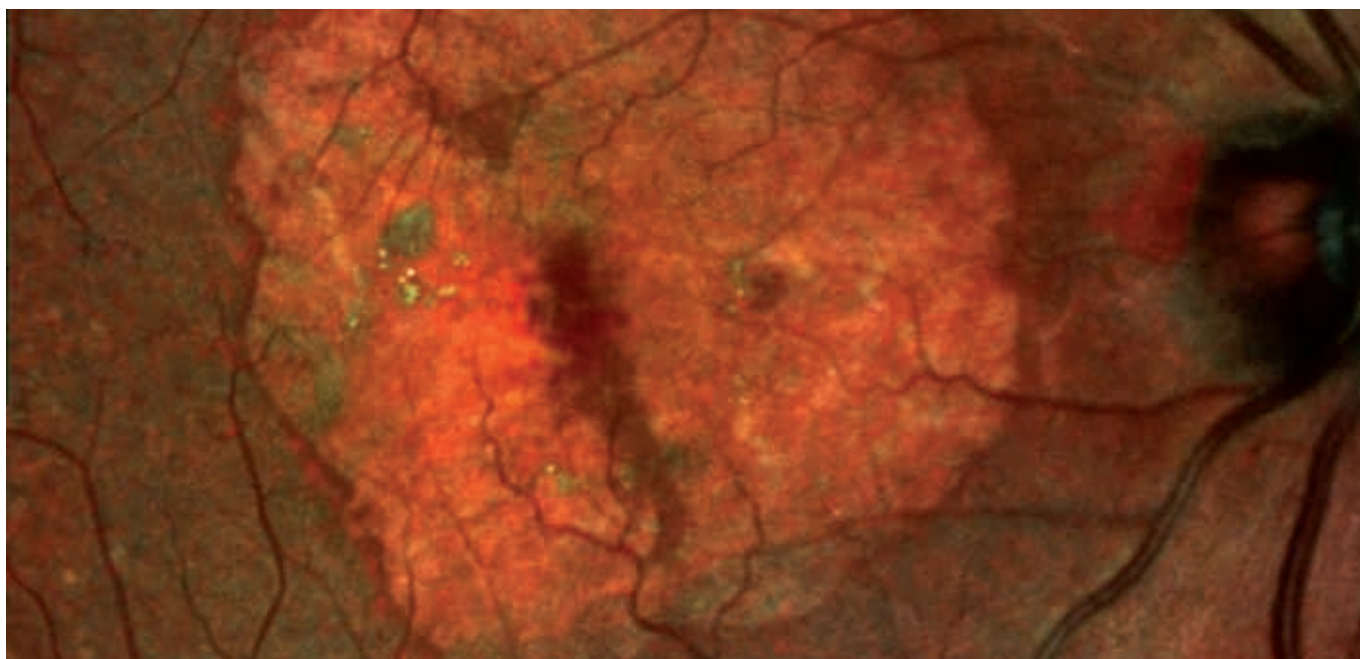
L'equip de Macneticos ofereix una sessió de formació a l'Institut

Durant la formació, la Daniela i el Jose, fundadors de Macneticos, van explicar a l'equip de l'Institut les eines que ofereixen els sistemes operatius Apple a les persones amb discapacitats visuals, i els avantatges i trucs que brinden aquests dispositius. L'objectiu va ser millorar la formació dels professionals de l'Institut per tal de perfeccionar l'assessorament als pacients del centre.

INVESTIGACIÓ

L'eficàcia i seguretat del Lampalizumab per a la forma atròfica de la DMAE, via injeccions intravítrees, l'objectiu d'un dels assaigs que duu a terme l'Institut

Lampalizumab és la primera teràpia que mostra eficàcia significativa frenant la progressió de la DMAE en certs pacients.

La recerca s'emmarca dins el Programa d'assaigs clínics internacionals que es duen a terme des de l'Institut de la Màcula.

L'assaig busca donar resposta als problemes dels pacients amb atròfia geogràfica (AG) secundària a la Degeneració Macular Associada a l'Edat (DMAE).

L'Institut de la Màcula és el primer centre acreditat a Europa per dur a terme aquest assaig.

La Degeneració Macular Associada a l'Edat (DMAE) en la seva variant seca o atròfica és la primera causa de ceguesa no-evitable en el món en persones majors de 50 anys, especialment a partir dels 75 anys. Lampalizumab és la primera teràpia que mostra certa eficàcia significativa frenant la progressió de la DMAE, especialment en pacients amb unes característiques genètiques determinades.

L'Institut de la Màcula, en un dels diferents assaigs internacionals de referència que duu a terme, avalua l'eficàcia i la seguretat del Lampalizumab administrat amb injeccions intravítrees a pacients amb atròfia geogràfica (AG) secundària a Degeneració Macular Associada a l'Edat (DMAE). El centre també determinarà si els pacients amb un determinat biomarcador – una mutació del factor I – es poden beneficiar més del tractament amb Lampalizumab.

L'atròfia geogràfica (AG) és una forma severa i avançada de la DMAE que actualment afecta més

de 5 milions de persones arreu del món. Aquesta patologia suposa inicialment, per als qui la pateixen, problemes a l'hora de llegir, dificultat per reconèixer rostres i per desenvolupar-se amb normalitat en espais amb poca llum.

Aquests assaigs de fase III, anomenats tècnicament Chroma (GX29176) i Spectri (GX29185), són estudis aleatoris amb un disseny idèntic, amb doble emmascarament, que comparen una dosi de 10 mg de Lampalizumab administrada cada 4 o 6 setmanes mitjançant injeccions intravítrees contra injeccions simulades. En cadascun d'aquests estudis es reclutaran prop de 1.000 pacients d'aproximadament 300 centres d'investigació de 24 països.

Els criteris d'inclusió principals d'aquests assaigs inclouen la presència d'atròfia geogràfica (AG) als dos ulls dels pacients sense antecedents de DMAE neovascular o humida.

L'objectiu principal dels estudis és poder demostrar que s'aconsegueix una reducció en la taxa de progressió de l'atròfia geogràfica (AG). Aquest criteri de valoració de l'eficàcia, que s'avaluarà al cap d'un any, es defineix com la mitjana de la variació a l'àrea de lesió d'AG de l'ull de l'estudi triat des del moment basal, mesurat per autofluorescència de l'ull (AFO), una tècnica d'imatge utilitzada per a proporcionar informació sobre la mida i el tipus de lesions d'AG en la màcula.

Els objectius secundaris dels estudis, planificats per a l'avaluació al cap de dos anys (96 setmanes), se centren en l'avaluació de l'impacte del tractament

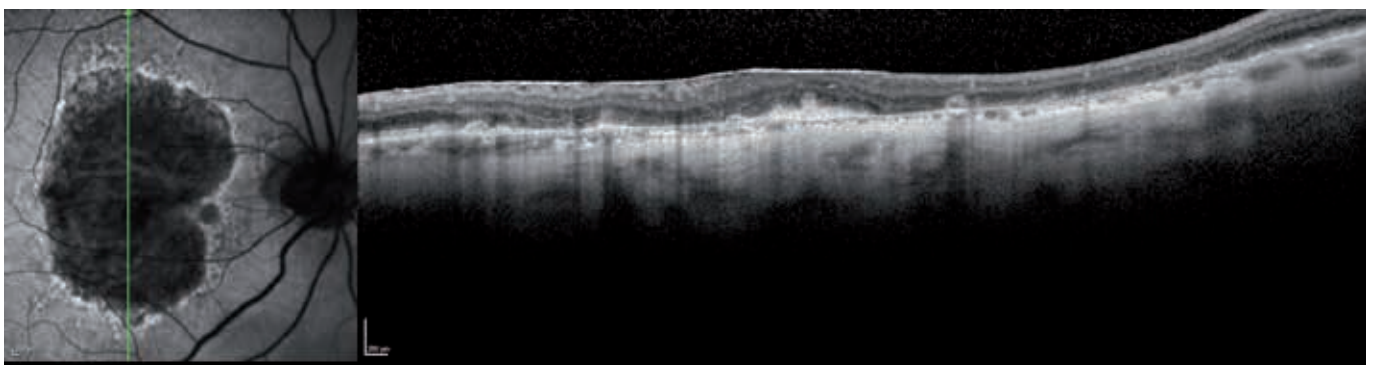
amb Lampalizumab sobre la funció visual dels pacients. Si els estudis es completen amb èxit, està previst el seguiment a llarg termini dels pacients que completin Chroma i Spectri a través d'un estudi d'extensió obert posterior.

Els resultats positius d'eficàcia i seguretat de l'assaig de fase II previ, l'estudi MAHALO, donen suport a aquests assaigs de fase III. El criteri de valoració principal de l'estudi MAHALO mostrava una reducció del 20% al 18è mes en la progressió de la lesió d'AG en pacients tractats mensualment amb Lampalizumab en comparació amb el tractament simulat.

A més, les dades d'una subpoblació de pacients amb AG que rebien mensualment Lampalizumab i eren positius per al biomarcador factor del complement I (CFI), van demostrar una reducció del 44% de la taxa de progressió de la malaltia 18 mesos després.

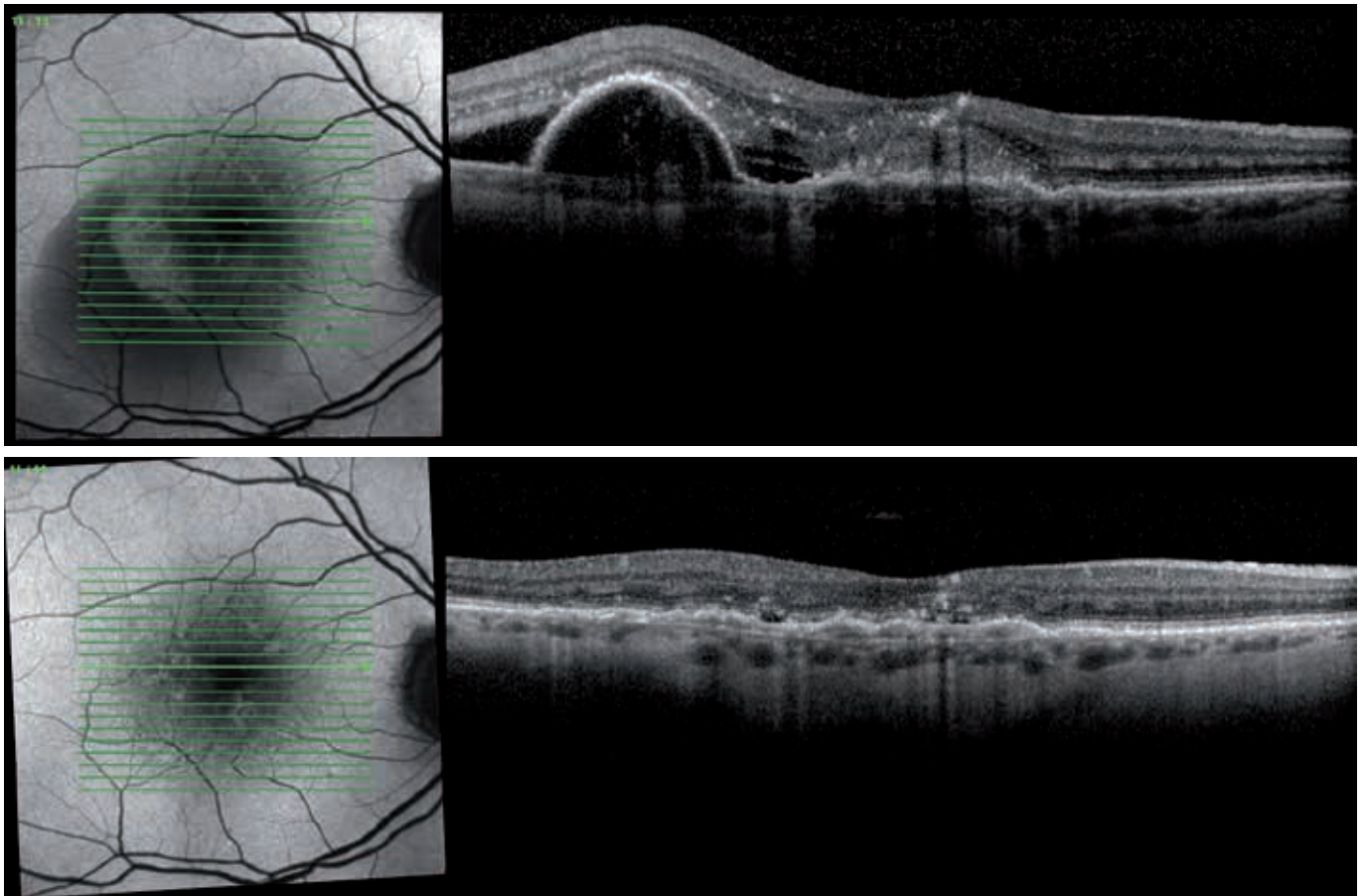
Per al Dr. Jordi Monés, "Lampalizumab és una fita en la lluita contra la DMAE atròfica. Per primera vegada un medicament ha demostrat l'eficàcia en un estudi de Fase II per a reduir la progressió del deteriorament. La Fase III és una oportunitat per als pacients de frenar la seva degeneració. Els resultats d'aquests assaigs de Fase III poden confirmar aquests resultats prometedors".

El Lampalizumab, desenvolupat pels laboratoris Roche (Basilea, Suïssa), està actualment en fase d'investigació per determinar el seu efecte sobre la progressió de l'AG associada a la DMAE avançada. L'Institut de la Màcula va ser el primer centre acreditat a Europa per dur a terme aquest assaig.

INVESTIGACIÓ

El Dr. Jordi Monés i 14 experts retinòlegs mundials més consensuen en una Guideline, el millor règim per tractar les malalties degeneratives exsudatives de la retina, com la DMAE i l'edema macular secundari a retinopatia diabètica i a oclusió venosa

Es tracta d'una Guideline d'experts oftalmòlegs internacionals que presenta el règim òptim de tractament de malalties degeneratives exsudatives de la retina.

L'objectiu d'aquesta era fer una revisió dels règims Treat-and-Extend (TER) amb els agents anti-angiogènics en malalties de la retina.

La Guideline, publicada el passat mes de juny, ha estat redactada per 15 metges experts mundials.

El Dr. Jordi Monés ha estat un dels 15 experts internacionals que ha redactat el Guideline Treat-and-Extend Regimens with anti-VEGF agents in retinal diseases: A Literature Review and Consensus Recommendations, que es va publicar el passat 12 de juny a la Revista Retina.

El punt de partida d'aquesta guia d'experts va ser la falta de consens sobre el règim òptim amb agents anti-angiogènics, sobretot per la DMAE exsudativa, i alhora la falta de consens per l'òptima aplicació dels règims Treat-and-Extend (TER) a la pràctica clínica. L'article descriu l'evidència i el consegüent desenvolupament

d'un algoritme genèric per a la dosificació d'injeccions amb agents anti-angiogènics, destinats a bloquejar el principal "missatger" que fa progressar aquestes malalties, el factor de creixement endotelial vascular, conegut com a VEGF.

Per fer-ho, els 15 experts internacionals van desenvolupar un nou algoritme de TER — definit com un règim proactiu de dosificació individualitzat —, que s'inicia amb injeccions mensuals. Aquestes injeccions es duen a terme fins que s'aprecia una resposta clínica del pacient, fonamentalment determinada per la Tomografia de Coherència Òptica (OCT), seguida d'un increment dels intervals entre injeccions, depenent de l'activitat de la malaltia. Així mateix es contemplen les situacions excepcionals, com per exemple aquells pacients en els quals no s'acaba de resoldre el fluid intra o subretinal, i es donen guies de com actuar en cada cas i situació.

Amb aquest nou sistema s'eviten els inconvenients d'altres règims i ahora engloba els seus avantatges, per a poder mantenir en el temps la millora obtinguda al principi del tractament, evitant al mateix temps riscos i afavorint la sostenibilitat, tant pel pacient i la seva família com pel sistema sanitari. Es busca un equilibri entre els avantatges dels règims més proactius, com el règim fixe mensual, i els avantatges dels règims més reactius, com el règim a demanda. Tot plegat mirant d'evitar els inconvenients d'ambdós extrems.

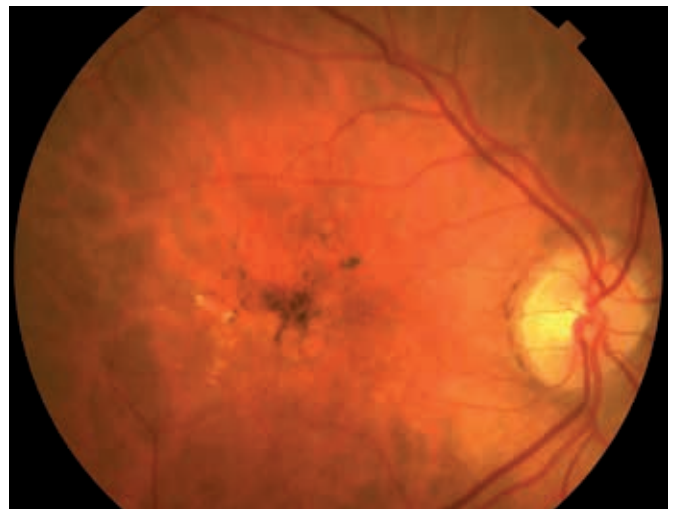
Amb els règims Treat-and-Extend aconseguim tenir iniciativa sobre la malaltia atacant-la abans que aquesta rebroti evitant els inconvenients del règim a demanda on la malaltia pren la iniciativa i ens pot provocar pèrdues de visió irreversibles, i ahora evitem el sobretractament a molts pacients que un règim fix comporta.

D'aquesta manera es poden reduir els riscos de patir efectes secundaris i el cost dels tractaments, sense perdre en cap cas eficàcia. Per altra banda, en espaiar les visites en els pacients més responedors, tot i seguir tractant-los en certs intervals, s'aconsegueix facilitar l'acompliment del tractament i es redueix el nombre de visites a llarg termini per part dels pacients i dels familiars que els acompanyen.

Aquesta guia d'experts confirma que el règim proactiu de tractament de les malalties de la retina que de forma

capdavantera l'Institut de la Màcula ha estat aplicant des de fa anys és el més efectiu.

Per tal de frenar la malaltia minimitzant la pèrdua visual cal poder fer un diagnòstic i tractament molt precoç just després de detectar-se els primers símptomes de la malaltia. Un cop dutes a terme les proves pertinents ja es pot començar a administrar el tractament, en aquest cas per via d'injeccions intravítrees.

Per al Dr. Jordi Monés, la redacció d'aquesta Guideline d'experts "reafirma la bona feina feta des de l'Institut de la Màcula en els últims anys", ja que "fa temps que aquestes tècniques s'apliquen amb èxit a l'Institut, mentre la resta de la comunitat científica a l'Estat espanyol i a Europa era més aviat reticent. Ara, amb la redacció d'aquesta guia d'experts, aquests coneixements es podran estendre i consolidar-se".

Per a l'equip de l'Institut de la Màcula, el més recomanable és tractar la patologia abans que es produeixi una reactivació. "Quan abans busquem una solució, menors seran les conseqüències per als pacients" i "és per això que s'aconsella administrar el tractament en certs intervals encara que la lesió romangui aparentment inactiva", conclou el Dr. Monés.

Gràcies a aquesta aplicació proactiva es poden tractar de manera més efectiva malalties com la Degeneració Macular Associada a l'Edat. Així doncs, un cop detectats els primers símptomes de la malaltia cal aplicar un tractament immediat per evitar que es destrueixi la visió central de manera irreversible en un període de temps curt, que pot ser només de setmanes o mesos.

La Fundació participa en el Projecte Europeu EYE-RISK

La Barcelona Macula Foundation és una de les 11 entitats internacionals que formen part del Projecte Europeu *Exploring the combined role of genetic and non-genetic factors for developing AMD: A systems level analysis of disease subgroups, risk factors, and pathways* (EYE-RISK).

Es tracta d'un projecte d'investigació que servirà per saber més de la Degeneració Macular Associada a l'Edat (DMAE) i per conèixer els factors de risc genètics i no genètics que provoquen la malaltia. El projecte s'emmarca i rep finançament del Programa Horizon 2020 — un marc de treball estratègic per a la R+D de la Comissió Europea — sota el GA número 634479.

Els objectius del projecte són determinar la freqüència de la DMAE a Europa i avaluar els factors de risc que la provoquen; desenvolupar un model de predicció online per a l'avaluació del risc de DMAE i millorar els models de predicció. Tots aquests nous coneixements permetran elaborar recomanacions mèdiques preventives per a pacients amb DMAE d'alt risc.

Es celebra el Patronat de la Barcelona Macula Foundation

El Sr. Maurice Botton va ser nomenat nou President del Patronat de la Barcelona Macula Foundation, després de la reunió que es va celebrar el passat 16 de juliol. Durant la mateixa també es va nomenar al Sr. Joan Parra com a nou patró de la Fundació.

ACTIVITATS DESTACADES

17 d'abril

El Dr. José Nieto va presentar el cas clínic "Lifting de la cua de la cella associada a blefaroplàstia superior per via temporal" a la Sessió V: Rapid fire tècniques quirúrgiques de "Barcelona Oculoplastics. Avanços en Cirurgia Palpebral". La blefaroplàstia és la cirurgia estètica de les parpelles.

18-19 d'abril

Carol Camino, Especialista en Baixa Visió de l'Institut de la Màcula i Presidenta de la Sociedad Española de Especialistas en Baja Visión (SEEBV) va assistir a l'OPTOM Meeting, organitzat pel Consell General de Colegios de Ópticos-Optometristas a València. Es tracta d'un punt de trobada de professionals amb la finalitat clínica i pràctica del maneig de la Visió Binocular.

3-6 de maig

El Dr. Jordi Monés va participar en el *Meeting Anual de l'Association for Research in Vision and Ophthalmology (ARVO)* a la ciutat nord-americana de Denver. Durant el Meeting, el Dr. va presentar l'estudi "*Evaluation of ranibizumab for macular ischemia in retinal vein occlusion: evidence from the BRIGHTER and CRYSTAL studies*".

22 de maig

El Dr. Marc Biarnés va participar en el Congrés OPTOINNOVA, que es va celebrar a Alacant. En el Congrés, va parlar del present i el futur en el diagnòstic per la imatge a la retina en una masterclass dirigida a tots els optometristes assistents. A més, el Dr. Biarnés va valorar els avenços que s'estan duent a terme en el projecte *Development of Advanced Laser Imaging Techniques for the anterior and posterior Eye (LITE)*.

Institut de la Màcula
 Centro Médico Teknon | Tel.: +34 93 595 01 55
 info@institutmacula.com | @ins_macula
 www.institutmacula.com

Barcelona Macula Foundation
 Tel.: +34 93 595 05 38 | info@barcelonamaculafound.org
 www.barcelonamaculafound.org

